

1927, B.i.b. no. 3976; Raad van Beroep Rotterdam I 3 November 1928, B.i.b. no. 4641), dat de terugwerkende kracht, die aan een overeenkomst is toegekend, het ontstaan van de bron van inkomen voor de toepassing van art. 12 niet kan vervroegen. Zie ook *Adriani* in W.P.N.R. no. 3084.

Nu leide men uit het voorafgaande echter niet af, dat men bij de heffing der inkomstenbelasting steeds goed zal doen aan de terugwerkende kracht allen invloed te ontzeggen. Reeds waar de terugwerkende kracht ontegenzeggelijk de periode ver-groot waarover de opbrengst der bron van inkomen wordt ge-noten en invloed uitoefent op de opbrengst dier bron, zou het onjuist zijn aldus te handelen. Er is indertijd in de vakpers een uitgebreide polemiek gevoerd over een arrest van den Hoogen Raad van 11 Juni 1925, B.i.b. no. 3615, dat betrof het aan-gaan in Juni 1920 van een firma met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1920 en over de beslissing dat waar de opbrengst over het geheele jaar 1920 was genoten, er voor belastingjaar 1921/22 geen begroting naar art. 14 wet inkomstenbelasting te pas kwam, maar wel toepassing van art. 13 dier wet. Intus-schen is aan dit arrest een te ruim opschrift gegeven, wat ver-warring sticht, ook nog bij *Damsté*, 4e druk, blz. 221, nl. „Indien eene vennootschap onder firma wordt aangegaan met „terugwerkende kracht, kan ook voor de toepassing der wet op „de inkomstenbelasting met die terugwerkende kracht worden „rekening gehouden.” Een behoorlijke restrictie is hier noodig. We zouden die kortweg aldus kunnen vastleggen: Voor art. 12 geen, voor art. 13 wél terugwerkende kracht. Wat dit laatste betreft, constateeren we nog even nadrukkelijk, dat: voor de bepaling van de volgens art. 13 gevorderde opbrengst over het laatstverloopen jaar rekening is te houden met pensioenver-hooging met terugwerkende kracht (H.R. 21 November 1923, B.i.b. no. 3321), salarisverhooging met terugwerkende kracht (H.R. 12 Maart 1924, B.i.b. no. 3383; erroneus in anderen zin B.i.b. no. 2656), wijziging van winstverdeling met terugwer-kende kracht (H.R. 12 Dec. 1923, B.i.b. no. 3330), elke andere overeenkomst die door hare terugwerkende kracht invloed uit-oefent op de opbrengst der bron van inkomen (H.R. 16 Fe-bruari 1927, B.i.b. no. 4010).

Waar in art. 14 uitdrukkelijk is voorgeschreven, dat voor de daarbedoelde begroting uitsluitend op bij den aanvang van het belastingjaar *bestaande* (alweer dat „bestaan”, waarop ook bij art. 12 gewezen) feiten wordt gelet, kan terugwerkende kracht hier niet van invloed zijn (H.R. 13 Oct. 1926, B.i.b. no. 3901; zie voor het ontoelaatbare om in deze niet bestaande feiten als bestaande te fingeeren H.R. 22 April 1931, B.i.b. no. 4964).

Voor den aftrek naar art. 19 is maatstaf het jaarlijksch be-drag bij den aanvang van het belastingjaar, vandaar dat een na 1 Mei met terugwerkende kracht opgelegde verplichting buiten aanmerking blijft (H.R. 23 November 1927, B.i.b. no. 4156).

En hoe staat nu deze aangelegenheid voor art. 95, het ont-heffingsartikel wegens staking, indien bv. aan iemand ontslag uit betrekking wordt gegeven met terugwerkende kracht? Dan geldt de werkelijke datum van ontslag en niet de fictieve datum waarop het ontslag gerekend wordt te zijn ingegaan. M.a.w. zoo min als bij de artt. 12, 14, 19, zoomin mag bij de toe-passing van art. 95 sprake zijn van het in aanmerking nemen der terugwerkende kracht.

Het komt meermalen voor, dat het in den naamlooze ven-nootschapsvorm om te zetten bedrijf reeds vóór haar ontstaan gerekend wordt voor rekening van de naamlooze vennootschap te worden gevoerd. Zoolang echter de in art. 36e wetboek van Koophandel bedoelde verklaring van geen bezwaren nog niet is verkregen, bestaat er geen naamlooze vennootschap, omdat

in dat oprichtingsstadium hare wettelijke bestaansvoorwaarde nog niet is vervuld. De in de voorloopige overeenkomst tot oprichting der N.V. neergelegde terugwerkende kracht kan dan niet het bedrijf doen ophouden bron van inkomen te zijn voor belastingplichtige (H.R. 15 Oct. 1924, B.i.b. no. 3530); 3 Nov. 1926, B.i.b. no. 3918). Dienovereenkomstig kan ook van staking in den zin van art. 95 der wet geen sprake zijn zoolang de naamlooze vennootschap nog niet is aangevangen, nog niet wet-tig bestaat.

Ziehier dan, gelardeerd met de rechtspraak, wat in deze materie in kort bestek als compilatiewerk is bijeen te brengen. Ongetwijfeld een stof die bij machte is zweetdruppels te too-veren op het gelaat van den daarmede gepijnigden examen-candidaat. Wij hopen echter, na dit artikel in zich te hebben op-genomen, „no question about”.

B. VAN DEN BERG.

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk van den accountant voor-doen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplos-bare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend be-roep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formu-leeren en bij den Secretaris in te zenden.

Lastig geval XIII

Kunnen er gevallen zijn waarin de accountant een onjuiste resultatenrekening zonder voorbehoud goedkeurt?

Reeds sedert een tiental jaren wordt de administratie van een N.V. te X volledig gecontroleerd door een accountant, die steeds in de op ruime schaal verspreide jaarverslagen (welke grootendeels dienst doen als reclamemateriaal) heeft kunnen verklaren dat de gepubliceerde balansen en resultatenre-ningen zonder voorbehoud juist zijn.

De bestaansmogelijkheid van deze N.V. is in hooge mate afhankelijk van het vertrouwen dat door een groote groep van bij haar aangesloten belanghebbenden in het gevoerde beheer wordt gesteld.

Een bepaald percentage van de door de bedoelde N.V. ge-maakte kosten wordt, uit hoofde van den aard der door haar afgesloten transacties en krachtens een aangegane schrifte-lijke overeenkomst, van een N.V. te Y terugontvangen. Indeeling en redactie der gepubliceerde jaarrekeningen zijn steeds zoodanig geweest dat hieruit voor buitenstaanders niets omtrent deze kostenvergoeding bleek.

In het afgelopen jaar is door het wanbeheer van een nieuw aangestelden directeur, hetgeen een onevenredige verhouding van kosten en opbrengsten tengevolge heeft gehad, een zeer aanzienlijk verlies geleden.

De accountant heeft de overtuiging gekregen dat, mensche-lijkerwijs gesproken, dit wanbeheer thans geen verdere na-deelige gevolgen meer voor de N.V. kan hebben.

Om het verlies „weg te werken” besluit de N.V. te Y (die in het bezit is van alle aandeelen der N.V. te X) uitsluitend voor één jaar het bovengenoemde kostenpercentage zoodanig te verhoogen dat de jaarrekening tenslotte ongeveer hetzelfde, steeds vrijwel constante, winstcijfer van vorige jaren aan-geeft.

In de te publiceeren jaarcijfers komen zoowel de financieele

gevolgen van het wanbeheer als de genoemde extra vergoeding van kosten niet afzonderlijk tot uitdrukking. Ook in het concept-jaarslag wordt hierover met geen enkel woord gesproken doch volstaan met de opmerking dat de op 1 Jan. 11. nieuw aangestelde directeur, de heer A., inmiddels den dienst van de N.V. weer heeft verlaten.

De N.V. te Y heeft tot deze handelwijze besloten uit overweging dat, wanneer inderdaad de juiste toedracht en „ongecorrigeerde” resultaten van het afgelopen jaar worden gepubliceerd, het vertrouwen van de groote groep belanghebbenden in de N.V. te X met één slag is vernietigd terwijl van de hieruit voortvloeiende débacle tenslotte die belanghebbenden zelf de dupe zullen worden.

Aan den accountant wordt verzocht om, evenals vorige jaren, de resultatenrekening zonder voorbehoud goed te keuren.

Wat moet de accountant doen?

Eenvoudig uitgaan van het standpunt dat de resultatenrekening geen „juist beeld geeft van de in het afgelopen jaar behaalde resultaten”, derhalve niet zonder voorbehoud teekenen en de konsekwenties durven aanvaarden waartoe een voorbehoud (of het geheel ontbreken van een verklaring) voor de N.V., resp. de groep van belanghebbenden, kan leiden?

Of de meening deelen van de N.V. te Y en, in de overtuiging dat het belang van de groep aangeslotenen hiermede in alle opzichten wordt gebaat en feitelijk aan niemand schade wordt berokkend, zonder voorbehoud teekenen?

F. N. GLAVIMANS Jr.

Lastig geval XIV

Zijn er omstandigheden waarin de accountant inlichtingen omtrent een bepaalde onderneming aan derden mag verstrekken zonder hierover eerst den desbetreffenden opdrachtgever te raadplegen?

Een fabriek van diverse massaproducten heeft o.m. gedurende een aantal jaren uitsluitend voor één afnemer groote hoeveelheden van een bepaald artikel geproduceerd.

Enkele jaren geleden kwamen fabriek en afnemer overeen om productie en aflevering van dit artikel onder te brengen in een afzonderlijke N.V. In het aandeelenkapitaal, hetwelk grootendeels benodigd was voor de financiering van de speciale machines die voor de bedoelde productie gebezigd worden (en welke van de fabriek tegen een overeengekomen prijs werden gekocht) heeft elk der partijen voor de helft deelgenomen.

Het bedrijfskapitaal werd, in den vorm van een obligatieleening, eveneens uitsluitend door beide partijen gefourneerd. (door den afnemer circa twee maal zooveel als door de fabriek).

Volledigheidshalve zij nog vermeld dat de productie blijft plaats vinden in de oorspronkelijke fabriek zoodat de rechten en verplichtingen van partijen (omschrijving van den aard der door de fabriek aan de nieuwe N.V. in rekening te brengen directe kosten, vaststelling van haar vergoeding voor aandeel in de indirecte kosten, prijs waarvoor het product door de N.V. aan den afnemer zal worden gefactureerd, enz.) zijn vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst, welke voor een reeks van jaren is gesloten.

De directie van de fabriek (zelf ook een N.V.) werd tevens belast met de directie van de nieuwe N.V.

Laatstgenoemde directie gaf een accountant opdracht tot volledige controle (incl. het uitbrengen van een jaarrapport) van de administratie der door partijen opgerichte N.V., ter-

wijl zij het accountantsrapport jaarlijks aan den afnemer ter inzage stuurt.

Opgemerkt moet nog worden dat in de bovengenoemde, door partijen aangegane overeenkomst, met geen enkel woord over een accountantcontrole wordt gesproken.

De accountant komt later in nauw contact met den afnemer te staan (hij wordt nl. ook diens accountant) met het gevolg dat hem mondeling diverse vragen gesteld worden omtrent den gang van zaken bij de bedoelde N.V., de wijze waarop de fabriek diverse kosten in rekening brengt, enz.

De afnemer vraagt deze inlichtingen aan den accountant aangezien het zijn ervaring is dat hij, bij rechtstreeksche informatie, door de fabriek met een kluitje in het riet wordt gestuurd.

Er rijzen nu de volgende vragen:

a. Moet de accountant, alvorens inlichtingen aan den afnemer te geven, eerst hiervoor toestemming vragen aan de directie van de „gezamenlijke” N.V., terwijl hij bij voorbaat met vrij groote mate van zekerheid weet dat deze toestemming niet zal worden verleend?

of:

b. Behoeft de accountant in dit geval (fabriek en afnemer bezitten ieder de helft van het aandeelenkapitaal, derden kunnen door de gewenschte inlichtingen in geen enkel opzicht worden geschaad) een dergelijk formeel standpunt niet in te nemen dus m.a.w. mag hij, tenzij het hem uitdrukkelijk door de directie van de nieuwe N.V. (i.e. de fabriek) wordt verboden, inlichtingen aan den afnemer verstrekken zonder eerst toestemming aan de genoemde directie te hebben gevraagd?

F. N. GLAVIMANS Jr.

EXAMEN VOOR ACCOUNTANT DER DIRECTIE BELASTINGEN 1932

DONDERDAG, 22 DECEMBER 1932,

van 9 tot 11½ uur

Door een aantal winkeliers in de schoenenbranche wordt behoefte gevoeld aan een inkoop-centrale ter bereiking van voordeeler inkoopcondities resp. lagere inkoopsprijzen.

Hiertoe wordt een coöperatie gevormd waarvoor winkeliers in deze branche zich als lid kunnen opgeven.

O.m. wordt als voorwaarde voor de toetreding gesteld, dat er een accountantsonderzoek zal plaats hebben naar de solvabiliteit van de zaken der candidaat-leden.

Door het Bestuur van deze coöperatie wordt U uitgenoodigd bij een tiental candidaat-leden een zoodanig onderzoek in te stellen. De bedoeling van het onderzoek is, dat U tot een indruk komt inzake de solvabiliteit en hieromtrent aan het Bestuur rapporteert in den vorm van een beknopte verklaring.

Deze verklaringen mogen geen cijfers van de betreffende zaken bevatten en moeten, ter vergemakkelijking van de beoordeeling door het Bestuur, zooveel mogelijk op dezelfde wijze worden opgesteld.

De te onderzoeken zaken zijn zoowel in grootte, in kapitalisatie, in bedrijfsvorm als in de bedrijfsuitoefening verschillend, terwijl ook de boekhoudingen van elkaar afwijken; in sommige gevallen zijn zij zeer primitief.

Gevraagd wordt:

- welke punten zullen, ter bereiking van het gestelde doel in 't bijzonder door U worden nagegaan, waarbij aan te geven hoe gij het onderzoek zult doen.
- hoe zal Uwe verklaring luiden indien Uw indruk gunstig is en hoe indien Uw indruk ongunstig is.

Van 1 tot 5 uur

Door de directie der N.V. Holland-Sumatra-Rubber-Cultuur Mij. te